Raadsvoorstel
Collegeverg. d.d. : 7 juni 2022
Registratiekenmerk : 202208159
Gemeentebladnr. : 2022/11
Afdeling opsteller : Bestuurszaken
Naam opsteller : Chantal Bocken
Bereikbaar onder : chantal.bocken@brunssum.nl
Portefeuillehouder : Wilma Rijt, van der
Raadsvergadering d.d. : 12 juli 2022
Uiterlijke datum : n.v.t.
Motivatie datum: n.v.t.

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

De huidige verordening op het gemeentelijke decoratiestelsel dateert van 2012. Doel van het gemeentelijk decoratiestelsel is om mensen te onderscheiden die zich op bijzondere wijze hebben ingezet voor Brunssum. Het gemeentelijk decoratiestelsel is een aanvulling op het stelsel van koninklijke onderscheidingen. Het huidige Brunssums decoratiestelsel kent drie gemeentelijke onderscheidingen: de erepenning, de plaquette en het ereburgerschap.

b. Huidige situatie/probleemstelling

<u>Huidige criteria niet flexibel</u>

De criteria om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke onderscheiding blijken in de praktijk te star en niet flexibel te zijn. Om in aanmerking te komen voor de erepenning of een plaquette is een vereiste respectievelijk een 25- of 40-jarig lidmaatschap van een vereniging in combinatie met 12,5 jaar een bestuursfunctie te hebben bekleed of een bijzondere prestatie zoals een wereldkampioenschap. De huidige criteria leiden ertoe dat mensen die zich op een bijzonder wijze hebben ingezet voor Brunssum, niet in aanmerking komen voor een gemeentelijke onderscheiding.

<u>Status bronzen discus en gemeentespeld</u>

Verder worden naast de drie gemeentelijke onderscheidingen de bronzen discus en de gemeentespeld uitgereikt. De status van beide is niet helder. Het is niet duidelijk of de bronzen discus en de gemeentespeld vallen onder het gemeentelijk decoratiestelsel of onder het extern representatiebeleid. Beide zijn op dit moment niet opgenomen in het gemeentelijk decoratiestelsel of het externe representatiebeleid. Transparante en objectieve criteria om in aanmerking te komen voor de bronzen discus of de gemeentespeld ontbreken daarom. Wel bestaat een concept richtlijn voor intern gebruik voor het uitreiken van de bronzen discus. Deze richtlijn is echter nimmer vastgesteld. Traditiegetrouw wordt de bronzen discus uitgereikt aan vertrekkende JFC-generaals.

3. **Gewenste situatie (WAT?**

a. Wat willen we bereiken?

Een transparant gemeentelijk decoratiestelsel

b. Kaders

Artikel 147 Gemeentewet
Nota externe representatie gemeente Brunssum 2020

c. Argumenten en overwegingen

<u>Drie gemeentelijke onderscheidingen</u>

De voorliggende concept verordening gaat uit van de drie bestaande gemeentelijke onderscheidingen: de erepenning, de plaquette en het ereburgerschap. Er is voor gekozen om het aantal gemeentelijke onderscheidingen niet uit te breiden. Dit om een wildgroei aan onderscheidingen te voorkomen en zo het decoratiestelsel overzichtelijk en transparant te houden. De bronzen discus en gemeentespeld laten we niet landen in het gemeentelijke decoratiestelsel, maar in het extern representatiebeleid. Dit zal later in dit raadsvoorstel worden toegelicht.

Criteria gemeentelijke onderscheiding

De criteria om in aanmerking te komen voor een erepenning, de plaquette en het ereburgerschap zijn herschreven. Uit de nieuwe criteria blijkt enerzijds duidelijk de hiërarchie tussen de verschillende onderscheidingen en anderzijds zijn de voorwaarden flexibeler waardoor ze in de praktijk beter toepasbaar zijn. Door de nieuwe criteria ontstaat meer flexibiliteit in het toekennen van de juiste onderscheiding voor de juiste verdiensten. Hiermee wordt het eigenlijke doel van het decoratiestelsel - het tonen van waardering voor bijzondere vormen van burgerschap en burgerzin en daarmee het versterken van het sociale weefsel van onze gemeenschap - beter gewaarborgd. Per onderscheiding worden hieronder de criteria voor toekenning kort toegelicht.

Erepenning

De erepenning kan worden toegekend aan natuurlijke personen, die zich op een bijzondere wijze maatschappelijk verdienstelijk hebben gemaakt en daarmee een wezenlijke bijdrage hebben geleverd aan de lokale gemeenschapszin, door het tonen van een onderscheidende blijk van nabuurschap of van onbaatzuchtigheid, of door het leveren van culturele, sportieve of maatschappelijke prestaties die anderen inspireren en de gemeenschap met trots en verbondenheid vervullen. Het college besluit over de toekenning van de erepenning.

Plaquette

De plaquette is bestemd voor natuurlijke personen, die zich langdurig én vrijwillig én op sterk onderscheidende wijze hebben ingezet voor het verenigingsleven. Hierbij is niet enkel minimaal een 25-jarig lidmaatschap een vereiste, maar tevens de wijze waarop een actieve rol binnen deze vereniging is ingevuld, zodanig dat deze door aard, inzet, intensiteit en/of veelzijdigheid sterk onderscheidend is, en daarmee een voorbeeld vormt voor de andere leden. Het college besluit over de toekenning van de plaquette.

Ereburgerschap

Het ereburgerschap is voorbehouden aan zeer bijzondere gevallen. Het is een blijk van uitzonderlijke waardering, erkentelijkheid en dankbaarheid van personen, die op een zeer uitzonderlijke en onnavolgbare wijze de Brunssumse samenleving hebben gediend, zodanig dat hiervan een voorbeeldfunctie uitgaat die de beste krachten in de volle breedte van onze samenleving heeft weten te mobiliseren en krachtig, blijvend bijdraagt aan het uitdragen van de Brunssumse waarden. De raad besluit over de toekenning van het ereburgerschap op voorstel van het college. Vooraf hoort het college het presidium over een eventuele toekenning van het ereburgerschap.

Waarborgen

De nieuwe criteria leiden weliswaar tot meer flexibiliteit, maar zouden tot willekeur kunnen leiden omdat een strak omlijnd kader voor toekenning ontbreekt. Om het risico van willekeur zoveel mogelijk te beperken is het van belang dat aan iedere toekenning een goed gemotiveerd ambtelijk opgesteld bestuurlijk behandelvoorstel ten grondslag ligt. Eind 2023 wordt ambtelijk geëvalueerd of het nieuwe decoratiestelsel inderdaad heeft geleid tot meer flexibiliteit in het toekennen van de juiste onderscheiding voor de juiste verdiensten en niet heeft geleid tot meer willekeur. Uw raad wordt van de resultaten van de evaluatie op de hoogte gesteld.

Bronzen discus en gemeentespeld

Geadviseerd wordt de bronzen discus en gemeentespeld niet te laten landen in het decoratiestelsel, maar in het extern representatiebeleid. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Bronzen discus

Bij de herziening van het decoratiestelsel in 2008 is ervoor gekozen de bronzen discus niet op te nemen in het decoratiestelsel. Reden daarvan was dat de bronzen discus niet meer te bestellen is. Omdat er destijds nog een voorraad van circa dertig bronzen discussen was, is een interne (niet vastgestelde) richtlijn toekenning bronzen discus opgesteld. Doel van de richtlijn was om criteria vast te leggen voor toekenning van de bronzen discus. De bronzen discus zou worden uitgereikt totdat de voorraad op was. Er is sprake van een uitsterfconstructie. In de praktijk wordt de bronzen discus traditiegetrouw uitgereikt aan vertrekkende JFC-generaals.

Geadviseerd wordt deze uitsterfconstructie voort te zetten en een richtlijn voor toekenning van de bronzen discus vast te stellen. Daarbij wordt geadviseerd de gouden discus enkel toe te kennen aan vertrekkende JFC-generaals. Zo wordt het meest efficiënt met de bestaande voorraad van zestien discussen omgegaan en wordt eer gedaan aan de bestaande traditie.

Wat betreft de status van de bronzen discus, lijkt de bronzen discus meer raakvlakken te hebben met een representatiegeschenk, dan met een gemeentelijke onderscheiding. Zo wordt de bronzen discus uitgereikt zonder draagspeld en zonder oorkonde met vermelding van de gronden voor toekenning. Bij de toekenning van de erepenning, plaquette en het ereburgerschap hoort wel een draagspeld en oorkonde.

Een representatiegeschenk is een geschenk dat meestal duurder is en bij speciale gelegenheden wordt gegeven als blijk van waardering aan de ontvanger. Representatiegeschenken zijn onderdeel van de Nota externe representatie gemeente Brunssum 2020. Het voorstel is om de richtlijn voor toekenning van de bronzen discus een aanvulling te laten zijn op het huidige externe representatiebeleid. Het opstellen van representatiebeleid is een collegebevoegdheid. Dit betekent dat het college bevoegd is om de richtlijn voor toekenning van de bronzen discus vast te stellen.

Gemeentespeld
Ook voor de gemeentespeld wordt geadviseerd deze te laten landen in het huidige externe representatiebeleid als een representatiegeschenk. Het externe representatiebeleid biedt deze ruimte. De waarde van de gemeentespeld is € 17,50. Daarmee valt de gemeentespeld in categorie IV (Representatiegeschenken tot en met € 25,00). De gemeentespeld kan worden uitgereikt bij een jubileum, huldiging of afscheid met inachtneming van de voorwaarden van het externe representatiebeleid.

Afgeraden wordt de gemeentespeld te laten landen in het decoratiestelsel. Door het opnemen van de gemeentespeld in het decoratiestelsel verlaag je de instap om in aanmerking te komen voor een gemeentelijke onderscheiding dusdanig, dat dit afbreuk doet aan de waarde van een gemeentelijke onderscheiding

d. Opties en keuze
Uw raad is bevoegd om te komen tot een andere weging van de criteria voor toekenning van een gemeentelijke onderscheiding. Dit wordt echter afgeraden, omdat de huidige criteria het meest bijdragen aan het doel van de herziening: meer flexibiliteit in het toekennen van de juiste onderscheiding voor de juiste verdiensten, waarmee het eigenlijke doel van het decoratiestelsel - het tonen van waardering voor bijzondere vormen van burgerschap en burgerzin en daarmee het versterken van het sociale weefsel van onze gemeenschap - beter gewaarborgd wordt

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2022/11
Afdeling : Bestuurszaken
Registratiekenmerk : 202208159

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2022/11;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 7 juni 2022, afdeling Bestuurszaken ;

Besluit:
1. de Verordening gemeentelijke onderscheidingen gemeente Brunssum 2022 vast te stellen; en
2. de Verordening op het gemeentelijk decoratiestelsel 2012 gelijktijdig in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 juli 2022

De Raad vernoemd,

Voorzitter Griffier